

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1993-1994

ISSN 1211-7250

BRNO 1997

381 ch. n. 1992
382

250,-

S 9395458

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1993-1994

Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: ps@isibrno.cz

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc

Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Patrik Červák, Mgr. Balázs Komoróczy,
Ing. Petr Škrdla

Na titulním listě: Rekonstrukce skládané dýky z Maref

Tisk: Tiskárna Gloria, Rosice u Brna

Náklad: 400 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou

© 1997 by the Authors

All rights reserved

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

Resumé:

Vávrovice (Bez. Opava). „Vávrovické pole“. Oberflächensammlungen, LbK, Kultur der kugligen Amphoren, Urnenfelderkultur.

VEVERSKÉ KNÍNICE (okr. Brno-venkov)

"Dlouhé díly". Neolit (LnK, VypK, MMK), mladší a pozdní doba bronzová (BD - HB₃, velatická a podolská fáze kultury středodunajských popelnicových polí), latén (LT B - D?). Sídliště. Povrchový průzkum Okresního muzea Brno-venkov v Předklášteří.

Ačkoliv většina katastru obce zaujímá sídelně neobyčejně výhodnou polohu v jednom z geomorfologických okrsků Boskovické brázdy, Hvozdecké pahorkatině, dosavadní pravěké nálezy z tohoto prostoru byly neobyčejně chudé (souhrn viz Belcredi a kol. 1989, 25, 54, 153). Dosavadní absenci bohatšího pravěkého osídlení mikroregionu částečně vysvětlují nepříliš příznivé pedologické poměry v západní polovině zdejšího průběhu Boskovické brázdy, vyplněné zde méně hodnotnými půdami na permských sedimentech. Pouze v jejím východním okraji, protékaném tokem Veverky, se vyskytují kvalitnější sprašové půdy. Povrchový průzkum dne 4. března 1994 prokázal pravěké osídlení právě v této jihovýchodní části katastru, kde byla velká sídlištní plocha lokalizována v polní trati "Dlouhé díly", asi 2 200 m jihovýchodně kostela sv. Mikuláše ve Veverských Knínicích, na severním svahu údolí potoka Veverky, naproti Podkomorskému mlýnu a hájovně (ZM ČR 1 : 10 000 č. 24-32-22 z r. 1988: plocha vytýčena body, od Z a S okrajové sekční čáry vzdálenými 218 a 38, 223 a 17, 284 a 26, 270 a 40 mm).

V trati "Dlouhé díly" byly již od 30. let tohoto století při polních pracích nalézány kamenné nástroje a byly zde narušovány kulturní vrstvy (viz NZ č. 1 251 z 29. 3. 1960 v Archivu ARÚ AV ČR v Brně; Belcredi a kol. 1989, 54).

Osídlení zde zaujalo k jihu orientovaný mírný svah a náhorní plató rozsáhlé plošiny, od jihu a východu obloukovitě obtékané Veverkou a od severu ohraničené údolím veverskoknínického potoka, pokryté degradovanou černozemí a hnědozemí na spraši, překrývající hnědočervené permské brekcie a slepence východního okraje Boskovické brázdy, v nadmořské výšce 303 - 319 m. Vlastní sídlištní plocha o rozloze přibližně 12 ha, indikovaná i tmavě zbarveným kulturním půdním horizontem a rozvlečenými mazanicovými krami, sleduje v délce asi 600 m a šířce maximálně 210 m vlastní vodoteč, protékající v průměrné vzdálenosti 130 m pod jižním až východním okrajem plochy. Povrchovým sběrem bylo v uvedené poloze sebráno celkem 90 keramických zlomků více pravěkých kultur, 3 kusy kamenné štípané industrie a 2 fragmenty vypálené mazanice. Nejstarší doložené osídlení náleží neolitické kultuře s lineární keramikou, získaný keramický inventář obvyklé typové skladby (celkem 27 kusů, z toho 2 okrajové zdobené a další 2 nezdobené zlomky, 5 zdobených výdutí a jeden plastický výčnělek; globulární tvary, putna) patří zejména starší LnK (I. stupeň moravského dělení - "bahnitý" materiál, organické ostřivo, výzdoba širokými rýhami a nehtovými vrypy), méně pak i střednímu stupni (II. stupeň moravského dělení - plavený bílý materiál, notové značky). Dva zdobené zlomky (z toho jeden okrajový) přísluší vypíchané keramice zřejmě středního stupně, další okrajový fragment pak pravděpodobně moravské malované keramice. Neolitickým kulturám lokality lze přiřadit i 3 kusy štípané kamenné industrie, z toho jednu srpovou čepelku. Velmi intenzivní bylo osazení plochy kulturou středodunajských popelnicových polí mladší a pozdní doby bronzové, ve větším množství sebraných keramických zlomků (47 kusů, z toho 18 okrajových a 5 s výzdobou) se vyskytují keramické tvary velatické i podolské fáze kultury (kónické mísy, mísy se zataženým

okrajem, esovitě profilované šálky a koflíky s uchem, látky, amforky a amfory, amfory se žlábkovanou výdutí, amforovité zásobnice s vodorovně dovnitř hráněnými okraji). Konečně 13 keramických fragmentů lze zařadit do doby laténské (tuhové, svisle rýhované hrnce se zesílenými okraji), zlomkovitost a malá početnost souboru dovolují pouze rámcové zařazení do stupňů LT B - D (z katastru obce je jinak znám ojedinělý mincovní nález tetradrachmy typu Nonnos - Belcredi a kol. 1989, 153). Obdobné sídlištní lokality, navazující na pravěké osídlení Rosické kotliny na jihu a Veverskobítýšské kotliny na severu lze očekávat i v dalších shodných polohách zejména východního okraje Hvozdecké pahorkatiny (srov. např. blízká analogická sídliště lidu s vypíchanou keramikou na katastru sousedních Ostrovačic - Belcredi a kol. 1989, 48 a dle jednotlivých katastrů).

Jiří Doležal, AÚ AV ČR Brno

Literatura:

Belcredi, L., a kol., 1989: Archeologické lokality a nálezy okresu Brno-venkov. Brno.

Resumé:

Im siedlungsvorteilhaften, aber bisher näher nicht untersuchten Gebiet des Hvozdecká - Hügellandes nordwestlich von Brno wurde durch die Oberflächenuntersuchung im Frühling des Jahres 1994 eine polykulturelle prähistorische Siedlungsfläche entdeckt, die im südöstlichen Teil des Katasters Veverské Knínice, etwa 2,2 km südöstlich von der dortigen Kirche, nördlich von der Mühle und dem Hegerhaus Pod komorou situiert ist. Auf dem von 3 Seiten mit Wasserläufen (303 - 319 m ü. M.) umflossenen Plateau mit Lössboden wurde auf der Fläche von etwa 12 Hektar die neolithische Besiedlung (ältere und mittlere Linearkeramik, Stichbandkeramik, mährische bemalte Keramik), Besiedlung in der jüngeren und späten Bronzezeit (Velatice - und Podolí - Phase der Kultur der mitteldanubischen Urnenfelder) und in der Latènezeit (allgemein LT B - D) belegt. Ähnliche Siedlungen sind auch in weiteren nahen Lagen zu erwarten.